

ئێران، دوا ده‌رگای داخراوی رۆژه‌لاتی نێوه‌راستا! ... مه‌نسور عه‌زیزی

پاش رووخانی ده‌سه‌لاتی هه‌مه‌ره‌زاشا و پاش کێشه و مملانی و بگره و به‌رده‌یه‌کی به‌رده‌وام، ئاخونده‌کان توانییان جله‌وی ده‌سه‌لات له‌ ئێراندا وه‌ده‌ست بگرن و هه‌موو هیزه‌ دژبه‌ره‌کانی خۆیان له‌ گۆره‌پانی سیاسی ئه‌و وڵاته‌دا بخه‌نه‌ به‌ر هه‌ره‌شه. له‌ راستیدا ئه‌وه‌ یه‌که‌م هه‌نگاوه‌کانی ئه‌و ده‌سه‌لاته‌ نوێیه‌ بوو که‌ سه‌ره‌تا به‌ره‌هه‌ستکاره‌ سیاسیه‌کان به‌ره‌ و نه‌مان پال پێوه‌نێت و دواتر نه‌خشه‌ی به‌ره‌وه‌پێشچوونی ستراتیژییه‌ ئابینی و مه‌زه‌به‌بیه‌کانی وه‌گه‌ر بخات و ئه‌و ستراتیژییه‌ و رێبازه‌کانی ئه‌و چه‌مکه‌ زیاتر و زیاتر بلاو بکاته‌وه‌ به‌ جیهان و ناوچه‌که‌دا. جه‌نگی ئێران و عێراق، بێگومانی ئاکامی هاتنه‌ سه‌رکاری ئه‌و رژێمه‌ بوو له‌ ئێران و ئه‌و جه‌نگه‌ سیمایه‌کی مۆدێرن بوو بۆ جه‌نگه‌کانی نێوان ده‌سه‌لاتی سه‌فه‌وی و عوسمانیه‌کان و هه‌موو ئه‌و خۆینرشتنانه‌ش له‌ هه‌ولێ هه‌ریه‌ک له‌ دوو ده‌سه‌لاته‌وه‌ سه‌رچاوه‌ی ده‌گرت که‌ هه‌ریه‌که‌یان به‌ نۆره‌ی خۆی هه‌ولێ ده‌دا، له‌ ناوچه‌که‌دا ببیت به‌ هیزی سه‌ره‌کی و رۆژه‌لاتی نێوه‌راستا بخاته‌ بنده‌ستی خۆی.

بێگومانی زله‌یزان و وڵاتانی پێشه‌سازی و پێشکه‌وتووی جیهانیش، هه‌لگیرسانی ئاوا جه‌نگیک له‌ قازانجیاندا بوو. له‌ به‌ره‌وه‌ی ئه‌وان به‌ ملیارد، چه‌ک و ته‌قه‌مه‌نیان به‌و دوو ده‌سه‌لاته‌، واته‌ به‌عس و رژیمی کۆماری ئیسلامی ده‌فرۆشت و له‌ لایه‌کی دیکه‌شه‌وه‌ تا له‌و شیوه‌ جه‌نگه‌ هه‌با، هیچ کام له‌و دوو وڵاته‌ به‌ره‌و ئه‌وه‌ نه‌ده‌چوون که‌ له‌ بواری ئابووری و سیاسی و سه‌ربازی و زانستیه‌وه‌، به‌ره‌و سه‌ربه‌خۆ بوون بپۆن و له‌ هه‌مانکاتدا هه‌رکام له‌ بلۆکه‌کانی رۆژئاوا و رۆژه‌لاتی ئه‌وه‌ده‌میش، هه‌ولیان ئه‌وه‌ بوو که‌ سه‌رنجی ئه‌و وڵاتانه‌ بۆ لای خۆیان راکێشن و رێکه‌وتنه‌نامه‌ی جیاوازی جیاوازی ئابووری و نه‌وتی و . . . هندیان له‌ گه‌لدا واژوو بکه‌ن. که‌ ئه‌وه‌ش بێگومانی به‌ قازانجیان بوو وه‌ک زله‌یز. تا ئه‌و جیگایه‌ش که‌ ده‌گه‌رپایه‌وه‌ سه‌ر خوودی کۆمه‌لگای ئه‌و دوو وڵاته‌، زه‌وینه‌ی ئه‌وه‌ له‌بار بوو که‌ به‌ به‌هانه‌ی بوونی جه‌نگه‌وه‌، ئه‌وه‌ی سه‌ری به‌رز کردبایه‌وه‌ دژ به‌ یه‌کێک له‌و ده‌سه‌لاتانه‌ له‌ نێوخۆی هه‌رکام له‌ وڵاتانه‌دا، ناو و ناتۆره‌ی نۆکه‌ری ئیمپریالیزم و جاشی فلان و . . . یان لێده‌نا و به‌هه‌موو شیوه‌یه‌ک سه‌رکوتیان ده‌کرد که‌ نمونه‌ی ئه‌و باسه‌مان زۆره‌ له‌ هه‌ردوو وڵاتدا.

رژیمی کۆماری ئیسلامی ئێران ئه‌و جه‌نگه‌شی قۆسته‌وه‌ و به‌ که‌لکوه‌رگرتن له‌ بیروباوه‌ری مه‌زه‌به‌ی، توانی سه‌دان هه‌زار لاو بکاته‌ خۆراکی ته‌قینه‌وه‌ی مینه‌کان و تا ده‌هات زیاتر و زیاتر بنه‌مای ده‌سه‌لاتی خۆی قایم ده‌کرد.

له‌ کۆتاییدا ئه‌وه‌ بوو که‌ دێتمان خومه‌ینی جامی ژاری نۆشی_ به‌ پێی گۆته‌ی خۆی_ و رێکه‌وتنه‌نامه‌ی ئه‌نجومه‌نی ئاسایشی له‌مه‌ر وه‌ستانی جه‌نگ واژوو کرد.

ورده‌ ورده‌ پاش جه‌نگ ده‌نگه‌ نارازییه‌کان له‌ کۆمه‌لگای ئێرانیدا سه‌ریه‌ه‌لدا. خومه‌ینی مرد و رێگا زیاتر ئاوه‌لابوو بۆ جه‌نگی ده‌سه‌لات و رژیم ده‌ستیدا به‌ کوشتن و تیرۆرکردنی نارازییانی دانیشتووی ده‌ره‌وه‌ی وڵات و ده‌ستیکرد به‌ خۆکۆکردنه‌وه‌ و له‌ناوخۆدا ده‌رفه‌تی زیاتریان وه‌ده‌سته‌ینا بۆ ئه‌وه‌ی له‌ لایه‌ک هه‌رشێوه‌ نارازیبوونیک بده‌نه‌ به‌ر هه‌ره‌شه‌ی سه‌رکوت و له‌ لایه‌کی دیکه‌ش پێگه‌ی هه‌ولدان بۆ خۆبه‌ه‌یز کردن، زیاتر قایم بکه‌ن. ئه‌وه‌ی که‌ ئه‌وان هه‌ر باسیشیان لێوه‌نه‌کرد و پلانیان بۆی دانه‌رپێژا، گوێگرتن بوو بۆ گه‌لانی ئێران و دا‌بینکردنی مافه‌ مرۆیی و نه‌ته‌وایه‌تی و شارۆمه‌ندییه‌کانی ئه‌و نه‌ته‌وا‌نه‌، یان هاو‌نیشتمانی ئێرانی.

رژیمی کۆماری ئیسلامی ئێران دهستی کرد به ناردنی شوپش بو ولاتانی ده‌وروبه‌ر و کۆمه‌ڵیک حیزب و ریکخراوی تیرۆریستی له ناوچه‌که‌دا دایه بن بالی خۆی و له هه‌موو بواریکه‌وه ده‌ستیکرد به دابینکردنیان. روانگه‌ی ئایینی و مه‌زه‌به‌ی خۆی بلاوکرده‌وه و که‌وته پێوه‌ندیکرتن به‌و لایه‌نانه‌وه که وه‌ریان ده‌گرت. ئابووری ولاتی ئێرانی خسته خزمه‌ت ویسته حیزبی و گورۆپییه‌کانی خۆی و توانی به ساتۆسه‌ودای بازرگانی و ئابووری زاری زۆر له‌و ولاته پێشکه‌وتووانه‌ش به‌سه‌تیی که باوه‌ریان به دیموکراسی و مافی مرۆف هه‌بوو، له کاتی پێشکردنی مافه‌کانی مرۆفدا له ئێران. کۆمه‌ڵگای ئێرانی تا ده‌هات زیاتر هه‌زار ده‌مایه‌وه. گه‌نده‌لی ده‌ستی پیکرد. بانه‌د مافیاییه‌کانی نیوخۆی رژیم ده‌ستیان دایه دزی و کوشتن و گرتن و ئیستا ئیدی وای لیهاتوو، ژیان له‌و ولاته له پاش نزیك به‌ سێ ده‌یه ده‌سه‌لاتداریتی ئه‌و رژیمه به‌ ئه‌ندازه‌یه‌ک دژوار بوو، خه‌لك وه‌زاله‌ هاتون و بیکاری، هه‌زاری، گه‌نده‌لی، مله‌وری گه‌یشتونه‌ته ئه‌وپه‌ری خۆیان و هاو‌لاتییان باوه‌ریان به‌و شیوه ئابووری و نه‌زمی کۆمه‌ڵایه‌تییه نه‌ماوه که ئه‌ورۆ له‌و ولاته‌دا به‌دیده‌کریت. ئیستا ئێران ولاتیکه وه‌ک پاپۆریک له نیو ئوقیانوسیک که له هه‌شوکاندایه. له نیوخۆی ولاته‌دا، مافه‌کانی مرۆف پێشیل ده‌کریت، کار نییه بو لاوانی ئه‌و ولاته که نزیك 60% ی دانیشتوانی پیکدین. بواری رفاهی و ئاسایشی خه‌لك له مه‌ترسیدایه، نه‌ته‌وه بنده‌سته‌کانی ئێران به هه‌موو شیوه‌یه‌ک سه‌رکوت ده‌کرین و هه‌یج مافیکیان پینادریت. رووناکییان له زیندان ده‌هاوێژرین و نووسه‌ران پینوسه‌کانیان ده‌شکینریت. ناهه‌نجاری کۆمه‌ڵایه‌تی، سیاسی، فه‌رهه‌نگی و ئابووری له‌وپه‌ری خۆیدایه و له سه‌رووی هه‌مووشیان هه‌ر ئه‌و باندانه که ده‌سه‌لاتیان له ژیر جنگی خۆیان خستوو، به هه‌موو شیوه‌یه‌ک ده‌یانوه‌یت رۆژ له دوا‌ی رۆژ زیاتر ده‌وله‌مه‌ندتر بن و پارهی زیاتر کۆبکه‌نه‌وه و خوینی خه‌لك بمژن و داها‌تی ولاته‌که که هی خه‌لكه، بدزن. گه‌ر ئه‌وه وینه‌ی ناوخۆی ئه‌و ولاته‌یه، بیگومان ئه‌وه‌مان له لا روون ده‌بیته‌وه که له نیوخۆدا، ئه‌و ولاته له حال‌ی نه‌وه‌ساندایه و به‌ره‌و داها‌توویه‌کی نا‌ارام و نادیار هه‌نگاو ده‌نی‌ت.

له روانگه‌ی ده‌ره‌وه‌ش، نه زله‌یزان و نه ولاتانی ناوچه‌که، به تایبه‌تی ولاتانی عه‌ره‌بی، ئه‌وه قه‌بوول ناکه‌ن ئه‌و رژیمه ئه‌وه‌نده به‌هه‌یزیی که ببیت به هه‌ره‌شه بو سه‌ریان و ناوچه‌که بخاته بنده‌ستی خۆی. ئه‌و ستراتیژییه نوییه‌ش که باس له رۆژه‌لاتی نیوه‌راستی گه‌وره ده‌کات و هه‌شت ولاتی پێشه‌سازی جیهان له سه‌ری دو‌ا‌ون و دیارییان کردوو، ناتوانیت ئه‌وه قه‌بوول بکات که ئێران به‌و شیوه‌یه که هه‌یه له بواری سه‌ربازییه‌وه به‌ره‌و ئه‌و ئاسته بجیت ئه‌وان بداته به‌ر هه‌ره‌شه. بیگومان پاش ئه‌وه‌ش که جیهان به‌وه‌ی زانی ئه‌و رژیمه 18 سا‌ل به نه‌ینی له هه‌ول‌ی وه‌ده‌سته‌ئێرانی چه‌کی ناوه‌کی بوو، جاریکی دیکه ئه‌و رژیمه ناتوانیت جیگای باوه‌ری نیونه‌ته‌وه‌یی بی‌ت. ده‌ستی ئێران له لوبنان، فه‌له‌ستین، به‌حره‌ین، عه‌ره‌بستانی سه‌عودی، عێراق و زۆر جیگای دیکه‌ی ناوچه‌که به روونی به‌دیده‌کریت و ئه‌مه‌ش هه‌ره‌شه‌یه بو داها‌تووی به‌رژه‌وه‌ندییه‌کان له رۆژه‌لاتی نیوه‌راست. لیره‌دایه که دوو ستراتیژی رووبه‌رووی یه‌کدی ده‌بنه‌وه. یه‌که‌م، ستراتیژی ئێرانی_ئاخووندی، ئایدۆلۆژی مه‌زه‌به‌ی و دووهم، ستراتیژی په‌ره‌دان به ره‌وتی دیموکراتیزاسیۆن له ناوچه‌که و نه‌هه‌یشتنی هه‌زاری و مله‌وری بیگومان ئه‌وه راسته که ئه‌و زله‌یزانه به دوا‌ی به‌رژه‌وه‌ندی خۆیانوه‌ن وه‌ک هه‌ر ده‌سه‌لات ولایه‌نیکی دیکه. به‌لام گرنگی ئه‌و ستراتیژییه له‌وه‌دایه که به پێچه‌وانه‌ی جارن، ئیستا زله‌یزه‌کان زیاتر ده‌یانوه‌یت له گه‌لانه‌وه نزیك بنه‌وه، نه‌ک له تاک یان ده‌سه‌لات_ له‌م به‌ره‌روبوونه‌وه‌یه‌شدا که ئامریکا ریه‌ریی ستراتیژی دووهمیان ده‌کات، به پێچه‌وانه‌ی عێراق، جیهان له به‌رانبه‌ر ئێراندایه‌که‌نگه و بریاری 1737 ئه‌و بریاره بوو که ئه‌نجومه‌نی ئاسایشی نه‌ته‌وه یه‌کگرتوو‌ه‌کان به کۆی ده‌نگه‌وه دژی ئێران ده‌ریکرد. پاش ئه‌و بریاره‌ش که دراوه و داوا له ئێران ده‌کات واز له پیتاندنی یورانیۆم بێنی‌ت، رژیمی کۆماری ئیسلامی ئێران 6000 ده‌ستگای سانتریفووزی دیکه‌ی وه‌کار خستوو بو

